Vrste pravnih struka

Irija

Na ovoj stranici možete pronaći pregled pravnih zanimanja u Irskoj.

Pravna zanimanja – Uvod

Pravosudna vlast u rukama je sudstva u skladu s člankom 34. Ustava i određenim zakonima: prvenstveno s Aktom o sudovima (uspostava i ustroj) iz 1961. te Aktom o sudovima (dopunske odredbe) iz 1961. i njegovim izmjenama. Sucima se imenuju kandidati s pravnim zanimanjem. U potpunosti su neovisni u vršenju svojih funkcija. Ta neovisnost sadržana je u Ustavu. Pravna zanimanja dijele se na pravne savjetnike (*solicitor*, usredotočeni na izravan rad s klijentima) i odvjetnike (*barrister*, specijalizirani za zastupanje i parničenje).

1. Suci

Savjetodavni odbor za imenovanje sudaca utvrđuje podobnost osoba za imenovanje na sudačku dužnost i o tome obavješćuje Vladu. Savjetodavni odbor za imenovanje sudaca (*Judicial Appointments Advisory Board*, JAAB) uspostavljen je sukladno Zakonu o sudovima i sudskim službenicima iz 1995. Odbor se sastoji od predsjednika Vrhovnog suda, predsjednika Žalbenog suda, Visokog suda, Regionalnog suda i Okružnog suda, glavnog državnog odvjetnika, imenovanih predstavnika Odvjetničke komore i Komore pravnih savjetnika te triju osoba koje imenuje ministar pravosuđa i zakonodavnih reformi. Suce imenuje Predsjednik prema savjetu Vlade. Sudstvo je neovisno te podliježe isključivo Ustavu i zakonima. U skladu s Ustavom broj sudaca s vremena na vrijeme utvrđuje se zakonima.

Vrhovni sud sastoji se od predsjednika Vrhovnog suda, koji upravlja Sudom, i sedam redovnih sudaca, koji se nazivaju „suci Vrhovnog suda”. Predsjednik Visokog suda po službenoj je dužnosti ujedno i član Vrhovnog suda. Visoki sud sastoji se od predsjednika Visokog suda koji je odgovoran za ustrojavanje poslovanja Visokog suda i redovnih sudaca koji se nazivaju „suci Visokog suda”. Predsjednik Vrhovnog suda i predsjednik Regionalnog suda po službenoj su dužnosti ujedno i članovi Visokog suda. Visoki sud sastoji se od predsjednika i 35 sudaca. Regionalni sud sastoji se od predsjednika Regionalnog suda i 37 redovnih sudaca koji se nazivaju „suci Regionalnog suda”. Predsjednik Okružnog suda po službenoj je dužnosti ujedno i član Regionalnog suda. Okružni sud sastoji se od predsjednika Okružnog suda i 63 druga suca koji se nazivaju „suci Okružnog suda”. Sudačke plaće utvrđene su zakonima koji se donose s vremena na vrijeme.

Suci se imenuju iz redova pravnih zanimanja kvalificiranih pravnih savjetnika ili odvjetnika s određenim brojem godina praktičnog (ne istraživačkog) iskustva. Kad je riječ o Okružnom sudu, člankom 29. stavkom 2. Zakona o sudovima (dopunske odredbe) iz 1961. propisano je da je odvjetnik ili pravni savjetnik s najmanje deset godina radnog staža kvalificiran za imenovanje na mjesto suca Okružnog suda. Člankom 30. Zakona o sudovima i sudskim službenicima iz 1995. propisano je da je pravni savjetnik ili odvjetnik s desetogodišnjim radnim stažem kvalificiran za imenovanje na mjesto suca Regionalnog suda. Zakonom o sudovima i sudskim službenicima iz 2002. propisano je da je odvjetnik ili pravni zastupnik s najmanje 12 godina radnog staža kvalificiran za imenovanje na mjesto suca Visokog, Žalbenog ili Vrhovnog suda. Kao što je već navedeno, suci su neovisni pri čemu podliježu isključivo Ustavu i zakonima, a po preuzimanju dužnosti izriču sljedeću izjavu u skladu s člankom 34.5.1. Ustava:

„U prisutnosti svemogućega Boga svečano i iskreno obećavam i izjavljujem da ću vjerno i savjesno te prema svojim najboljim saznanjima i moći izvršavati dužnost predsjednika Vrhovnog suda (ili drugu dužnost) bez straha ili pristranosti, naklonosti ili zlobe prema drugoj osobi te da ću poštovati Ustav i zakone. Neka me Bog usmjerava i pomaže mi.”

Prema Ustavu suci Visokog suda i Vrhovnog suda mogu se razriješiti dužnosti samo zbog dokazanog neprimjerenog ponašanja ili nesposobnosti na temelju odluka obaju domova Parlamenta (irski: *Oireachtas*). Zakonom o sudovima pravde iz 1924. i Zakonom o sudovima pravde (Okružni sud) iz 1946. propisuju se slične zakonske odredbe za suce Regionalnog i Okružnog suda.

2. Glavni državni odvjetnik i ravnatelj državnog odvjetništva

Glavni državni odvjetnik je „savjetnik Vlade u zakonodavnim i pravnim pitanjima” kako je propisano člankom 30. Ustava. Predsjednik na prijedlog premijera (irski: *Taoiseach*) imenuje glavnog državnog odvjetnika, koji je obvezan napustiti svoju dužnost istovremeno s premijerom. Glavni državni odvjetnik u pravilu je radno aktivan viši odvjetnik. Ne postoji pravilo kojim je glavni državni odvjetnik obavezan zatvoriti svoju privatnu praksu, no to se u pravilu događa posljednjih godina.

Kao vladin pravni savjetnik glavni državni odvjetnik detaljno proučava sve nacrte zakona koje Vlada namjerava staviti pred oba Doma parlamenta (irski: *Oireachtas*) radi njihova donošenja. Glavni državni odvjetnik također savjetuje Vladu u međunarodnim pitanjima kao što je ratifikacija međunarodnih sporazuma. Još jedna funkcija glavnog državnog odvjetnika jest predstavljanje javnosti u ostvarivanju prava javnosti. To se postiže pokretanjem pravnih postupaka ili ulaganjem prigovora na njih. Iako ga imenuje premijer (irski: *Taoiseach*), glavni državni odvjetnik neovisan je od Vlade. Prema Ustavu glavni državni odvjetnik uvijek je glavni optuženik kad se osporava ustavnost zakona.

Do 1976. progoni svih teških kaznenih djela vodili su se u ime glavnog državnog odvjetnika. Ustav propisuje da tu dužnost može izvršavati druga osoba zakonom ovlaštena u tu svrhu. Stoga je funkcija ravnatelja državnog odvjetništva uspostavljena člankom 2. Zakona o progonu kaznenih djela iz 1974., koji je stupio na snagu 1976., pri čemu je ideja bila postojanje službene osobe neovisne od političkih veza koja bi ispunjavala te funkcije. Iako ravnatelja imenuje Vlada, on je državni službenik i za razliku od glavnog državnog odvjetnika ne mora dati ostavku kad padne Vlada. Time se osigurava kontinuitet u progonu kaznenih djela. Zakonom iz 1974. propisuje se i da je ravnatelj državnog odvjetništva neovisan u izvršavanju svojih dužnosti. Ravnatelja s dužnosti može razriješiti Vlada, no tek nakon što odbor koji se sastoji od predsjednika Vrhovnog suda, suca Visokog suda i glavnog državnog odvjetnika sastavi izvješće o njegovu zdravlju ili ponašanju.

Ravnatelj državnog odvjetništva (*Director of Public Prosecutions*, DPP) stoga donosi odluku o tome treba li osobu optužiti za teško kazneno djelo i kako će glasiti optužba. Sva kaznena djela progone se u ime DPP-a, no većinu lakših kaznenih dijela može procesuirati Gardaí (irska policija), a da ne šalje spis DPP-u. U tim slučajevima DPP ima pravo savjetovati Gardaí o rješavanju slučaja. Iako je DPP preuzeo ulogu glavnog državnog odvjetnika u progonu kaznenih djela, glavni državni odvjetnik zadržava je u međunarodnim slučajevima, primjerice kod izručenja.

3. Djelatnici sudske službe

Tajnike sudova i **sudske službenike** zapošljava Sudska služba.

Sudski službenici odgovorni su za svakodnevno upravljanje sudovima. Glavna je funkcija tajnika suda pomagati sucu za vrijeme zasjedanja suda i osigurati učinkovito upravljanje svom administracijom potrebnom za nesmetan rad sudova.

Sudska služba neovisno je pravno tijelo koje je nastalo u studenome 1999., a utemeljila ga je Vlada Zakonom o sudskoj službi iz 1998. Sudska služba odgovara ministru pravosuđa i jednakosti, a slijedom toga i Vladi.
Sudska služba ima pet odgovornosti:
upravljanje sudovima
pružanje popratnih usluga sucima
davanje informacija javnosti o sudskom sustavu
pribavljanje, upravljanje i održavanje zgrada suda te
pribavljanje objekata za korisnike sudova.

4. Ovrhovoditelj

Svaki okrug (*county*) u Irskoj ima ovrhovoditelja (*sheriff*), javnog službenika čija je odgovornost, među ostalim, zaplijeniti i prodati robu da bi se namirio dug nakon donošenja sudske odluke. Ovrhovoditelji se imenuju u skladu sa Zakonom o sudskim službenicima iz 1945., a članak 12. stavak 5. Zakona ograničava imenovanje na odvjetnike ili pravne savjetnike koji rade u struci pet godina ili koji su najmanje pet godina izvršavali dužnost upravnog službenika ili glavnog pomoćnika zamjenika ovrhovoditelja ili ovrhovoditelja. U članku 12. stavku 6. točki (g) Zakona navodi se da uvjete zapošljavanja svakog ovrhovoditelja podložnih navedenim dijelovima Zakona s vremena na vrijeme utvrđuje ministar financija nakon savjetovanja s ministrom pravosuđa i jednakosti.

5. Pravni savjetnici

Komora pravnih savjetnika Irske (*Law Society of Ireland*) upravlja obrazovanjem studenata koji žele postati pravni savjetnici i ima disciplinske ovlasti nad kvalificiranim pravnim savjetnicima. Kako bi postali pravni savjetnici, kandidati moraju položiti završne ispite (FE-1) koji se održavaju dvaput godišnje, obično u proljeće i jesen. Ispit FE-1 sastoji se od osam cjelina: trgovačko pravo, ustavno pravo, ugovorno pravo, kazneno pravo, pravičnost, pravo Europske unije, imovinsko pravo i odštetno pravo. Kandidati zatim moraju pronaći odgovarajućeg (radno aktivnog) pravnog savjetnika koji će biti njihov mentor kako bi mogli započeti stručni praktični program I (*Professional Practice Course I*, PPC I). PPC I traje od rujna do ožujka i obuhvaća sljedeće kolegije: primijenjeno zemljišno pravo, ostavina i porez, poslovno pravo, temeljni program, parničenje (građanskopravno i kaznenopravno), pravna praksa na irskom jeziku te vještine koje se odnose na civilno društvo i zagovaranje, održavanje intervjua i pružanje savjeta, pravno istraživanje, prezentacijske vještine u području prava, pisanje i sastavljanje pravnih tekstova, pregovaranje i stručno usavršavanje. Ugovor o osposobljavanju kandidata započinje 14 dana nakon završnog ispita u okviru programa PPC I. Prije pristupanja programu PPC II Odbor za obrazovanje mora objaviti da ste položili program PPC I. Nakon 11 od ukupno 24 mjeseca pripravničkog staža, pripravnik se vraća na pravni fakultet kako bi pohađao program PPC II. Kolegiji obuhvaćeni programom PPC II jesu stručna praksa, ponašanje i upravljanje (obvezan) te niz izbornih kolegija u okviru triju područja: poduzetništvo, praksa i postupak te privatni klijent. Obično započinje u travnju svake godine i traje 11 tjedana s ispitnim rokovima. Nakon završenog programa PPC II kandidati se moraju vratiti u ured pravnog savjetnika mentora i dovršiti preostali dio pripravništva – deset mjeseci ako pripravnik nije stekao bodove za rad prije polaganja programa PPC I odnosno šest mjeseci ako je stekao te bodove.
Pripravnici mogu podnijeti zahtjev za uključivanje njihovih imena na popis pravnih savjetnika nakon što:
polože sve ispite
uspješno odrade pripravnički staž i
pravni savjetnik mentor prisegne da je pripravnik spreman da postane pravni savjetnik te da je odgovarajuća osoba za to.
Naposljetku, nakon uključivanja na popis pravnih savjetnika može se podnijeti zahtjev za izdavanje potvrde o radu.
Svaki kvalificirani pravni savjetnik podložan je disciplinskim ovlastima Komore pravnih savjetnika. U skladu sa Zakonom o pravnim savjetnicima od 1954. do 1994. Disciplinski sud Komore pravnih savjetnika ima ovlast istražiti optužbe o povredi dužnosti kao što je pronevjera novca. Ako je utvrđena povreda dužnosti, sud može pravnom savjetniku izreći sankciju (koja može uključivati uputu o plaćanju odštete u iznosu koji nije veći od 15 000 EUR svakoj oštećenoj stranki) ili može uputiti svoj nalaz i preporuku predsjedniku Visokog suda, koji će na kraju donijeti odluku o prirodi sankcije koju treba izreći pravnom savjetniku. Predsjednik ima pravo suspendirati pravnog savjetnika i ukinuti suspenziju. Disciplinski sud ima pravo zahtijevati povrat sredstava klijentima ako se utvrdi da im je pravni savjetnik previše naplatio.
Zakonskim instrumentom 732 iz 2003., propisima Europske zajednice (o obavljanju odvjetničke djelatnosti) iz 2003., propisano je da odvjetnici država članica koji žele obavljati djelatnosti odvjetnika ili pravnog savjetnika moraju podnijeti prijavu Odvjetničkoj komori ili Komori pravnih savjetnika radi registracije istoga. Prijavu se razmatra i ako je se prihvati, izdaje se potvrda o registraciji. Žalba na odbijanje Odvjetničke komore ili Komore pravnih savjetnika mora se podnijeti Visokom sudu.

6. Odvjetnici

Društvo King's Inns (*Honorable Society of King's Inns*) osigurava poslijediplomski studij prava, koji završava stjecanjem diplome punopravnog odvjetnika, za one koji žele raditi u okviru Odvjetničke komore. King's Inns djeluje kao dobrovoljno društvo pod nadzorom viših članova komora (*Bencher of the Honorable Society of King's Inns*) koji rade kao suci i viši odvjetnici. Na studij se mogu upisati osobe s pravnom diplomom društva King's Inn ili diplomirani pravnici nakon položenog prijamnog ispita. Studij za stjecanje pravne diplome traje dvije godine (izvanredno), a studij za stjecanje diplome punopravnog odvjetnika jest redoviti jednogodišnji ili modularni dvogodišnji studij. Po uspješnom završetku studija studente poziva predsjednik Vrhovnog suda u Odvjetničku komoru u Vrhovnom sudu kako bi se odvjetnici potpisali u popis članova Odvjetničke komore nakon dodjele. Međutim, moraju se ispuniti dodatni zahtjevi prije početka plaćenog bavljenja pravnom djelatnošću.
Odvjetnici moraju postati članovi Pravne knjižnice da bi se mogli baviti odvjetničkom djelatnošću. Pravna knjižnica pruža mjesto za rad te pristup svim pravnim tekstovima i materijalima uz godišnju naknadu. Prije učlanjenja u Pravnu knjižnicu odvjetnik mora izabrati mentora – etabliranog odvjetnika s najmanje pet godina radnog iskustva. Dok je pod vodstvom mentora, obično na godinu dana, novokvalificirani odvjetnik naziva se vježbenikom (*devil*). Mentor uvodi vježbenika u praktični rad odvjetnika i obično od vježbenika traži da pomaže u izradi sudskih podnesaka i pravnom istraživanju i da se pojavi pred sudom u njegovo ime.
Opće vijeće Irske odvjetničke komore, koje nije zakonom uređeno tijelo, nadzire ponašanje odvjetnika. Vijeće svake godine biraju članovi Odvjetničke komore, a ono izdaje Pravila profesionalnog ponašanja koja s vremena na vrijeme mijenjaju članovi Odvjetničke komore. U tim je Pravilima ponašanja utvrđeno što se zahtijeva od odvjetnika.
Optužbe o kršenju Pravila ponašanja istražuje Odbor za profesionalnu praksu Odvjetničke komore, čiji članovi nisu članovi Odvjetničke komore. Odbor ima ovlast izdavati kazne i upozorenja te suspendirati ili isključiti člana iz Pravne knjižnice. Žalbe na njegovu odluku mogu se podnijeti Žalbenom odboru, koji se sastoji od suca Regionalnog suda i člana izvan struke.
Nekada je odvjetnik dobivao naputke o predmetu od pravnog savjetnika, a izravan kontakt s odvjetnikom bio je zabranjen. Tu je praksu revidiralo Povjerenstvo za pošteno tržišno natjecanje (*Fair Trade Commission*), koje je u svojem izvješću iz 1990. preporučilo da se iz Pravila ponašanja izbriše zabrana izravnog kontakta jer je riječ o restriktivnoj praksi. Povjerenstvo je ipak priznalo da je u nekim slučajevima poželjna stalna prisutnost pravnog

savjetnika. Povjerenstvo je preporučilo da ne bi smjela postojati zakonska ili druga pravila kojima se zahtijeva fizička prisutnost pravnog savjetnika na sudu za davanje naputaka o predmetu odvjetniku. Te preporuke nisu u potpunosti provedene, no proveden je velik broj izmjena u Pravilima ponašanja da bi se omogućio izravan pristup određenim odobrenim profesionalnim tijelima.
Odvjetnici mogu biti niži ili viši odvjetnici. Članovi Odvjetničke komore tradicionalno rade kao niži odvjetnici određen broj godina prije razmatranja prelaska u više odvjetnike. Nije riječ o automatskom unapređenju, a neki se niži odvjetnici nikada ne prijave. U pravilu većina odvjetnika odluči postati viši odvjetnik nakon 15 godina radnog iskustva. Oni koji žele postati viši odvjetnici prijave se glavnom državnom odvjetniku radi potvrđivanja, no odluku o imenovanju donosi Vlada na savjet glavnog državnog odvjetnika, koji se savjetuje s predsjednikom Vrhovnog suda, predsjednikom Visokog Suda i predsjednikom Odvjetničke komore.
Niži odvjetnici u pravilu izrađuju i pripremaju podneske te vode neke sudske predmete, obično na nižim sudovima, no ne i isključivo na njima. Funkcija višeg odvjetnika detaljno je pregledavanje podnesaka koje je pripremio niži odvjetnik i vođenje težih slučajeva na Visokom i Vrhovnom sudu.

7. Tajnici pokrajinskih sudova

Tajnici pokrajinskih sudova kvalificirani su pravni savjetnici koje imenuje Vlada. Oni obavljaju kvazisudbene dužnosti povezane s Regionalnim sudom te su odgovorni za upravljanje uredima Regionalnog suda.
Oni ujedno vrše dužnost pokrajinskog ovrhovoditelja (osim u Dublinu i Corku).

8. Javni bilježnici

Javne bilježnike imenuje predsjednik Vrhovnog suda na otvorenom zasjedanju. Javni bilježnik ima sljedeće glavne odgovornosti:
ovjera dokumenata
svjedočenje i ovjera potpisa na dokumentima
protestiranje u pogledu trgovačkih dokumenata kao što su mjenice i zadužnice te u pomorskim pitanjima te
uzimanje uvjerenja, izjava i (osim u slučaju predmeta pred irskim sudom) izjava pod prisegom.
Prijava se podnosi u obliku molbe na kojoj je navedeno prebivalište i zanimanje podnositelja molbe, broj javnih bilježnika u okrugu, broj stanovnika u okrugu i okolnosti zbog kojih je nastala potreba za javnim bilježnikom i/ili se ispraznilo radno mjesto. Zahtjev mora biti potvrđen izjavom pod prisegom podnositelja molbe u kojoj se u pravilu nalaze izjave o podobnosti za rad koje je potpisalo šest lokalnih pravnih savjetnika i šest čelnika lokalne poslovne zajednice.
Zahtjev se iznosi pred predsjednika Vrhovnog suda obaviješću o prijedlogu, koja se podnosi preko ureda Vrhovnog suda do tajnika Fakulteta za javne bilježnike u Irskoj, tajnika Društva pravnih zastupnika i svih javnih bilježnika koji rade u pokrajinama podnositelja molbe i susjednim pokrajinama.
Opća je praksa imenovati samo pravne savjetnike kao javne bilježnike. Kad se osoba koja nije pravni savjetnik prijavi za mjesto javnog bilježnika, Društvo pravnih savjetnika zahtijevat će da podnositelj molbe podnese uvjerenje da se neće baviti prijenosom vlasništva ili pravnim radom koji inače obavlja pravni savjetnik. Da bi se podnositelje molbe imenovalo javnim bilježnicima, oni prvo moraju položiti ispit Fakulteta za javne bilježnike u Irskoj.

Napomena

Pitanja o trenutačnoj plaći glavnog državnog odvjetnika, ravnatelja državnog odvjetništva, sudskih službenika i ovrhovoditelja možete poslati:
e-poštom ili
na adresu:
Human Resources
Department of Finance
Merrion Street
Dublin 2.
Odvjetnici su samozaposleni i postoje znatne razlike u njihovoj zaradi.
Pravni savjetnici mogu biti samozaposleni (vlasnici ureda) ili zaposlenici pa isto tako postoje znatne razlike u njihovoj zaradi.
Bilježnici naplaćuju naknadu po ovjerenom dokumentu. Ne postoje zakoni kojima se utvrđuje naplaćena naknada, no bilježnici u pravilu naplaćuju na temelju utrošenog vremena, putnih troškova i očekivanog iznosa usluge takvih stručnjaka.

Posljednji put ažurirano: 18/01/2024

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.